

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaë, 1661

Vigesima nona causa. Conjugium servile tenet vigesima nona. Duæ
quæstiones vigesimæ nonæ causæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

ingenus dimitri non potest, sic nec servus semel conjugio copulatus ulterius dimitti poterit.

¶ Caput hoc apud Burchardum & Ivoem sequitur post ultima verba capituli, si quis ancillam, infra eadem.

¶ Si autem omnes] Hæc usque ad finem habentur quidem in *Panormis*, sed non apud Burchardum & Ivoem, videlicet ipsius collectio.

C. II. ¶ Ancillam in matrimonio suscipere viam dimittere non licet.
Item Zacharias Papa a.

¶ Si quis liber ancillam in matrimonium acceperit, non habet licentiam dimittere eam (si consentia amborum conjuncti sunt) excepta i causa fornicationis sed una lex deinceps erit per omnia & viro & femina.

¶ Excepta] Hæc usque ad finem non sunt in *Capitularibus*, usque apud Ivoem, qui illa citat. Magister vero sententiarum habet, nisi ob fornicationem.

C. III. ¶ Inter patronum & libertam confusum esse matrimonium legitimum.
Item Iulius Papa.

¶ Si quis ancillam suam liberatæ donaverit, & in matrimonium sibi sociaverit, dubitatur si apud quosdam, utrum hujusmodi nuptiæ legitimæ esse videantur, an non. Nos itaque veritatem ambiguitatem decedentes, talia connubia legitimæ esse censuimus. Si enim ex affectu sunt omnes nuptiæ, & nihil inipium, & legis contrarium in tali copulatione fieri potest, quare prædictas nuptias inhibendas existimamus?

¶ a pars. Hic respondetur. Non negatur ingenium posse liberari, sed dicitur, quod si fuerit esse servituti conditionis, liberari non potest, cum servitus eius fuerit deprehensa. Illud autem *Apostoli* & *Iulii* Papa intelligendum est de his, quorum conditio utriusque nota est. Hujusmodi autem conditio mulieri innotuit erat; non ergo præsumitur auctoritate cogitur manere cum illa, sed liberari illi esse ostenditur vel manere, vel discedere.

C. IV. ¶ De eo, qui ancillam duxit in uxorem, quam patebat esse libertam.
Unde in concilio apud Vermeriam, cui interfuit Rex Pipinus, statutum est, cap. 6.

QVÆSTIO II.

¶ Eadem quæstio proposita est de conditione, an licet mulieri dimittere eam, quem putabat libertam, si postea illum invenit servum. Quod vero mulieri non licet a servo dimittere, nulla rationem videtur posse probari. In *A. Christo* enim sic nec est licet, nec *Græcus*, nec *servus*, neque *liber*. ergo nec in *Christo*. Eadem enim lege in *sede Christi* ut nec in *Christo*. *Paulus* dicitur omnibus: [Iste vult vobis, vult in Domino.] Et iterum: [mulier mulieris, vult in Domino.] Non precipitur, ut ingenua mulier, ancilla servus, sed qualiter eam, cui vult, nubat, dicitur in *Domino*.

C. I. ¶ Licet servo matrem a contrahere.
Item Iulius Papa, cap. 2.

¶ Mulieris pro nobis unus est pater in caelis, & unusquisque dives & pauper, liber & servus, & qualiter pro se, & pro animabus eorum rationem reddidit, & sunt. Quæ propter omnes, cuiuscunque conditionis sint, unam legem (quam ad Deum,) habere non dubitamus. Si enim omnes 1 unam legem habent, ergo sicut

ingenus dimitri non potest, sic nec servus semel conjugio copulatus ulterius dimitti poterit.

¶ Caput hoc apud Burchardum & Ivoem sequitur post ultima verba capituli, si quis ancillam, infra eadem.

¶ Si autem omnes] Hæc usque ad finem habentur quidem in *Panormis*, sed non apud Burchardum & Ivoem, videlicet ipsius collectio.

C. II. ¶ Ancillam in matrimonio suscipere viam dimittere non licet.
Item Zacharias Papa a.

¶ Si quis liber ancillam in matrimonium acceperit, non habet licentiam dimittere eam (si consentia amborum conjuncti sunt) excepta i causa fornicationis sed una lex deinceps erit per omnia & viro & femina.

¶ Excepta] Hæc usque ad finem non sunt in *Capitularibus*, usque apud Ivoem, qui illa citat. Magister vero sententiarum habet, nisi ob fornicationem.

C. III. ¶ Inter patronum & libertam confusum esse matrimonium legitimum.
Item Iulius Papa.

¶ Si quis ancillam suam liberatæ donaverit, & in matrimonium sibi sociaverit, dubitatur si apud quosdam, utrum hujusmodi nuptiæ legitimæ esse videantur, an non. Nos itaque veritatem ambiguitatem decedentes, talia connubia legitimæ esse censuimus. Si enim ex affectu sunt omnes nuptiæ, & nihil inipium, & legis contrarium in tali copulatione fieri potest, quare prædictas nuptias inhibendas existimamus?

¶ a pars. Hic respondetur. Non negatur ingenium posse liberari, sed dicitur, quod si fuerit esse servituti conditionis, liberari non potest, cum servitus eius fuerit deprehensa. Illud autem *Apostoli* & *Iulii* Papa intelligendum est de his, quorum conditio utriusque nota est. Hujusmodi autem conditio mulieri innotuit erat; non ergo præsumitur auctoritate cogitur manere cum illa, sed liberari illi esse ostenditur vel manere, vel discedere.

C. IV. ¶ De eo, qui ancillam duxit in uxorem, quam patebat esse libertam.
Unde in concilio apud Vermeriam, cui interfuit Rex Pipinus, statutum est, cap. 6.

¶ Si quis ingenus homo uxorem ancillam alieius accepit, & existimat quod ingenua sit, si ipsa fecunda fuerit potest in servitute defecta, si eam a servitute redimere potest, faciat: si non potest, si voluerit, aliam accipiat. Si autem ancillam eam scierat & collaudaverat, prout a legitimam eam habeat. Similiter & mulier ingenua de servo alterius facere debet.

¶ Scriptum est nonne totius universitatis *Lothariensis* ad *S. D. N. Gregorium XIII.* extat in *bibliotheca B. Trudonis* librum manuscriptum sub hoc titulo. *Excepta decretorum in quo inter alia capitula ipsius concilii apud Vermeriam, habentur hoc & sequens capitulum.*

¶ Defecta] Apud *Maestrum* legitur in servitute defecta: apud *Burchardum* vero, *in servitute*: quod verbum hinc eadem notione habetur *lib. 3. Capitularium, c. 21.*

¶ Prout] In aliquot vetustis codicibus est. Post ut, itemque, postea ut, quemadmodum & apud *Burchardum* & *Ivoem*.

a *Capit. l. 6. c. 94.* b *Senten. 4. distict. 36. l. 10. part. 3. cap. 53.*
c *Poly. l. 6. tit. 4. Burch. l. 3. c. 21. Ivo p. 2. c. 116. Panm. l. 6. cap. 37.*
d *al. dubitatur.* e *al. censuimus.* f *alt. existimat existimat.*
g *4. Sent. dist. 31. Burch. l. 3. c. 21. Ivo p. 2. c. 116. Panorm. lib. 3. cap. 41. & 111.*

